

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 7

Fylke: Rogaland

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Soknedal

Emne: Skav

Bygdelag: Bakkebygde

Oppskr. av: Tobias Sel

Gard: Sel

(adresse): Hauge i Dalane

G.nr. 40 Br.nr. 1

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. *Eiga røynsle*

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

*Født 1882 Soknedal Bonde**Skav*

SVAR

- 1 Kreaturhandlersonne spurte etter om kua hadde fått skav, når de kjøpte den - i eldre tid før århundredskiftet - Prisen var jo ikke så stor da, der måtte en bra ko til før de ga kr 100 for den, men de töiede seg en femmer hvis kua hadde fått skav. Grunnen var at kua hadde fått skav "treivost" den bedre på sommerbiti.
- 2 Det har jeg aldrig hørt noe om.
- 3 En ga ikke skav til "ei ny-bara" og det var helst fra mora en ga kalvene mekk. Det var nå "trua" at skavmelk var for sterk for spekalv og små grise. d. v. s. hvis det ble meget skav især hvis det var skav av osp. Skav av rauen, eik og lind var mildere.
- ~~En kunne all gi kuene for mye skav~~ Melk kunne smake

av skav. Kvis det var av
ospr. men jeg tror ikke der ble
smak av andre tresorter.

- 4 En kunne gi kuene for mye
skav. det gik således ikke an
å gi dem bare skav, de måtte
også ha stråfor. Men et mål
med skav til dagen hadde
de godt av. En ga heller ikke
skav til kuene straks før de
skulle kalve. Heller ikke ga en
skav til kalve, men disse kunne
få seljeflet om våren. Når seljen
hadde sprettet ut og var grønn
kugget en de unge kistene av
denne. flettet borken av sammen
med de ny utsprungne blade
dette var godt for kalve. Å kug-
ge grenene av seljen kaldtes "å
kijydla" dem. Der groede nye gre-
ne på den gamle stammen, de kun-
ne "kijydla" hvert fjerde år.
Man begynte å skave etter nytt
år og skov så lenge kvellene var
lange. Der var mange som skov
til en ku og gjerne mer.
"Eg seide alltid i ku på skavljæ-
en". var der mange som sa.

Det beste skav var av raun og
eik og da især unge rakvoksne
kviste eller "runna"

- 5 Ge en nyttet skavl, den så om-
trent slik ut den bruktes når
en skulle skave tykkere stök-
ke, bredden av skavlen kunne

være ca seks tommer, nok til å få hånnen in i den. Noen hadde en bøyning i kniven åndels var rette. Til utpallingsarbeid av spiseranser o.l. brukte en trekkjern.

- 6 Når de skaver på diste kanter bruker de for det meste gjær. En tar en almindelig halvslit gjær, surrer en toistrimmel ruadt gjækjoren-skaptet som står eller settes fast i orvet, dette for at det skal bli mer bekvemt for hånnen. Sitter en en staver eller stolpe fra gulvet opp under bjelken. Denne stolpe måtte stå solid og for at der ikke skulle bli merker etter denne har en en bordbit mellom stolpen og gulv og bjelke. En sitter på en stol og støtter læren mot stolpen. Stolpen kan også benyttes under arbeidet med landstaker.

- 7 Her er ingen større bruk, og der er få som har nære skarskog å være av med. Det kan nok slumpe at en som ikke har skarskog kan få kjøpe noe men for det meste må de la være å skare. Her er ingen regel for kjøp eller salg av skarskog.

- 8 Når der blir ikke tatt noe her syn til dette.

- 9 Her er ikke almeningskog.

- 10 Her er ikke ⁴husmenn. De får
husmannsflasse her en-
gang var er fraflyttet og nu
lagt
- 11 Vi har ikke noe som heter
skarv-helle i bygda.
- 12 Det har jeg aldrig hørt.